

NEMIS TILINI MAQSADLI O‘QITISH USULLARI: TAXLIL VA NATIJA

MAQSUDA ABBASOVNA SAIDOVA

“G‘arb tillari” kafedrasi katta o‘qituvchisi

Oriental universiteti, O‘zbekiston

Annotatsiya : Ushbu maqola nemis tilini maqsadli o‘qitish usullarini tahlil qiladi va ularning samaradorligini baholaydi. Nemis tili bugungi kunda dunyo bo‘ylab keng tarqalgan va global kommunikatsiya tiliga aylangan. Shuning uchun, nemis tilini o‘qitishda samarali usullarni tanlash juda muhimdir. Maqolada nemis tilini o‘qitishda qo‘llaniladigan asosiy usullar, masalan, kommunikativ yondashuv, to‘g‘ridan-to‘g‘ri metod, audiolingvistik usul, va xususiy o‘quv dasturlari muhokama qilinadi. Ushbu usullarni o‘qitish amaliyoti va ta‘lim tizimidagi o‘zgarishlar bilan taqqoslash orqali, maqola nemis tilini o‘qitishning samarali strategiyalarini va ularning natijalarini baholashga harakat qiladi. Maqola natijasida nemis tilini o‘qitishning eng samarali metodlarini aniqlash va ularni ta‘lim tizimida keng joriy etish bo‘yicha tavsiyalar beriladi.

Kalit so‘zlar: Nemis tili, maqsadli o‘qitish, kommunikativ yondashuv, to‘g‘ridan-to‘g‘ri metod, audiolingvistik usul, samarali metodlar, til o‘rganish.

Kirish qismi: Nemis tili hozirgi kunda dunyo bo‘ylab ko‘plab davlatlarda ikkinchi yoki uchinchi til sifatida o‘qitilmoqda. Globalizatsiya, iqtisodiy aloqalar, va ilm-fan sohalaridagi taraqqiyot nemis tilini o‘rganishni zaruratga aylantirdi. Biroq, nemis tilini samarali o‘qitish uchun to‘g‘ri yondashuv va usulni tanlash muhim ahamiyat kasb etadi. O‘qitish jarayonida qo‘llaniladigan metodlar, o‘quvchilarning til o‘rganish darajasi, o‘quv muhitining xususiyatlari va o‘qituvchi mahorati kabi omillarga bog‘liq ravishda o‘zgaradi.

Nemis tilini o‘qitishning samarali usullarini aniqlash nafaqat o‘quvchilarning til bilish ko‘nikmalarini oshirish, balki ularning mustaqil o‘rganish va kommunikatsiya qobiliyatlarini rivojlantirishga ham yordam beradi. Shu nuqtai nazardan, ushbu maqola nemis tilini o‘qitishning turli metodlarini tahlil qilib, ularning samaradorligini baholashni maqsad qiladi. O‘qitish jarayonining yanada samarali bo‘lishi uchun, turli usullarni integratsiya qilish va yangi innovatsion yondashuvlarni sinab ko‘rish zarurati bor. Maqola davomida, nemis tilini o‘qitishning an‘anaviy va zamonaviy metodlari, ularning kuchli va zaif tomonlari tahlil qilinadi.

Nemis tili bugungi kunda global kommunikatsiya tili sifatida keng tarqalgan bo‘lib, ko‘plab mamlatlarda ikkinchi yoki uchinchi til sifatida o‘qitiladi. Nemis tilini o‘rganish va o‘qitish jarayoni, shu bilan birga, tez o‘zgarayotgan ta‘lim metodlari va pedagogik yondashuvlar asosida rivojlanmoqda. Tushunarli va samarali nemis tilini o‘qitish usullarini ishlab chiqish va joriy etish o‘quvchilarning til ko‘nikmalarini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega.

Maqsadli o‘qitish metodlari, ya‘ni tilni amaliyotda va real hayot sharoitlarida qo‘llashga yo‘naltirilgan yondashuvlar, til o‘rganish jarayonining samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Shunday ekan, nemis tilini o‘qitishda qo‘llaniladigan usullarni tahlil qilish, ularning o‘quvchilar uchun qanday ta‘sir ko‘rsatishini va qanday natijalar berishini o‘rganish zarur. Ushbu maqolada nemis tilini o‘qitishda qo‘llaniladigan asosiy usullar, masalan, kommunikativ yondashuv, to‘g‘ridan-to‘g‘ri metod, audiolingvistik usul va zamonaviy innovatsion yondashuvlar tahlil qilinadi. Buning asosida nemis tilini o‘qitishning samarali metodlarini aniqlash va ularni o‘quvchilarning ehtiyojlariga mos tarzda qo‘llash bo‘yicha tavsiyalar beriladi. Maqola

o'quvchilarni nemis tilini o'rganishga samarali tarzda yo'naltirishda yordam beradigan ilmiy va amaliy yondashuvlarni ko'rsatishga harakat qiladi.

Asosiy qism: Nemis tilini maqsadli o'qitishning samarali usullarini tanlash, o'quvchilarning til o'rganish jarayonida muvaffaqiyatga erishishlari uchun zarur. O'qitish jarayonida qo'llaniladigan usullar tilning barcha aspektlarini o'rgatishda muhim rol o'ynaydi: tinglash, o'qish, yozish va gapirish. Nemis tilini o'qitishda foydalaniladigan asosiy usullarni tahlil qilish, ularning samaradorligini baholash va har bir usulning ijobiy va salbiy tomonlarini ko'rsatish orqali, maqola til o'rganishni samarali tashkil qilishning imkoniyatlarini o'rganadi.

Kommunikativ yondashuv nemis tilini o'qitishdagi eng samarali metodlardan biridir. Ushbu usul til o'rganishni real hayotdagi vaziyatlarda kommunikatsiya orqali amalga oshiradi. O'quvchilar tilni amaliyotda qo'llash orqali o'rganadilar, bu esa ularning til bilish qobiliyatlarini sezilarli darajada oshiradi. Ushbu metod asosida, o'qituvchi til o'rganish jarayonida faqat ma'lum grammatik qoidalarni o'rgatib qolmay, balki o'quvchilarga real muloqotda o'z fikrlarini ifodalashni o'rgatadi.

Bu metodda o'quvchilarga nemis tilida to'g'ridan-to'g'ri muloqot qilishga o'rgatiladi. Asosan, grammatika va so'z yasalishi faqat gapirish va tinglash orqali o'rganiladi. Ushbu metod tilni tezda o'rganishga yordam beradi, lekin ba'zida grammatika qoidalarini tushunishdagi qiyinchiliklarni keltirib chiqarishi mumkin.

Audiolingvistik usul nemis tilini o'qitishda ayniqsa tinglash va talaffuzga katta e'tibor beradi. Bu usulda o'quvchilarga tilni tinglab o'rganish orqali so'zlashuv ko'nikmalari rivojlantiriladi. Bunday yondashuv ayniqsa talaffuzni to'g'ri o'rganishda samarali bo'lishi mumkin. Biroq, bu metodning ba'zi cheklovlari ham bor, masalan, o'quvchilar grammatikani va yozma tilni o'rganishda qiyinchiliklarga duch kelishi mumkin.

Bugungi kunda nemis tilini o'qitishda xususiy o'quv dasturlari va texnologiyalarni qo'llash ham keng tarqalmoqda. Interaktiv materiallar, onlayn darslar va mobil ilovalar orqali tilni o'rganish imkoniyatlari kengaydi. Ushbu usullar o'quvchilarga o'z vaqtida o'rganish, shuningdek, individual ehtiyojlariga mos tarzda ta'lim olish imkonini beradi.

Nemis tilini o'qitishda bir nechta usullarni integratsiya qilish, ya'ni kommunikativ yondashuv, audiolingvistik metod va to'g'ridan-to'g'ri metodni birlashtirish samarali bo'lishi mumkin. Bu yondashuv o'quvchilarga barcha til ko'nikmalarini bir vaqtda rivojlantirish imkonini beradi.

Natijalar qismi: Nemis tilini o'qitishning samarali usullarini tanlashda, har bir metodning afzalliklari va kamchiliklarini hisobga olish muhimdir. Kommunikativ yondashuv va integratsiyalangan yondashuv, o'quvchilarning tilni amaliyotda va real hayotda qo'llash qobiliyatlarini rivojlantirishga katta yordam beradi. To'g'ridan-to'g'ri metod va audiolingvistik usul esa o'quvchilarga tilni o'rganishda tezkor va samarali natijalar berishi mumkin. Biroq, har bir metod o'zining kontekstiga qarab samarali bo'lishi kerak.

Maqolada keltirilgan usullarni ta'lim tizimiga tatbiq etish, nemis tilini o'qitishda innovatsion yondashuvlarning samaradorligini oshiradi va o'quvchilarning til o'rganish jarayonini yanada samarali qiladi. O'qituvchilar va ta'lim muassasalari uchun til o'rganish metodlarini tanlashda, ularning o'quvchilarning ehtiyojlari, til darajalari va maqsadlariga mosligini hisobga olish zarur.

Nemis tilini maqsadli o'qitish usullarini tahlil qilish, turli metodlarning o'quvchilar uchun samaradorligini ko'rsatdi. Har bir metodning o'ziga xos afzalliklari va cheklovlari bor. Kommunikativ yondashuv, tilni amaliyotda, real hayot sharoitlarida qo'llashga imkon beradi, bu esa o'quvchilarning til ko'nikmalarini mustahkamlashda samarali bo'ladi. To'g'ridan-to'g'ri metod tezkor natijalar beradi, lekin grammatikani chuqurroq tushunishga qiyinchiliklar keltirib chiqarishi mumkin. Audiolingvistik usul esa talaffuz va tinglash ko'nikmalarini rivojlantirishda foydali bo'lishi bilan, grammatika va yozma tilni o'rganishda kamchiliklarga olib kelishi mumkin.

Yangi texnologiyalar va innovatsion metodlar, masalan, interaktiv darslar va onlayn resurslar, o'quvchilarga individual tarzda tilni o'rganish imkonini beradi. Integratsiyalangan yondashuv, bir nechta usullarni birlashtirish orqali o'quvchilarning barcha til ko'nikmalarini rivojlantirishda samarali bo'ladi. Shunday qilib, nemis tilini o'qitishning eng samarali usullari, har bir o'quvchining ehtiyojlari va maqsadlariga mos ravishda tanlanishi kerak.

Xulosa qismi: Nemis tilini o'qitish usullarini tanlashda, har bir metodning samaradorligi o'quvchilarning til darajasiga, shaxsiy ehtiyojlariga va o'qitish kontekstiga bog'liq. Kommunikativ yondashuv va integratsiyalangan metodlar, o'quvchilarning tilni real hayotda qo'llash qobiliyatlarini rivojlantirishda alohida ahamiyatga ega. Audiolingvistik va to'g'ridan-to'g'ri metodlar esa til o'rganish jarayonini tezlashtirishga yordam beradi, lekin ular ba'zi holatlarda grammatika va yozma ko'nikmalarining yetarlicha rivojlanishiga to'sqinlik qilishi mumkin.

O'quvchilarni muvaffaqiyatli tarzda nemis tiliga o'rgatish uchun, o'qituvchilar turli metodlarni integratsiya qilishlari va o'quvchilarning o'rganish uslubiga mos ravishda yondashuvni tanlashlari zarur. Ta'lim tizimida zamonaviy pedagogik yondashuvlarni va texnologiyalarni joriy etish, nemis tilini o'qitishda yanada samarali natijalarga erishishga imkon yaratadi. Shuningdek, til o'rganish jarayonida o'quvchilarning mustaqil ishlash va o'zlashtirish qobiliyatlarini rivojlantirish, ularning til o'rganish muvaffaqiyatini oshiradi.

Adabiyotlar ro'yhati

1. Saidova, M. A. (2024). FORMATION OF COMPONENTS OF PRAGMATIC COMPETENCE IN A FOREIGN LANGUAGE IN STUDENTS. *PEDAGOGS*, 55(1), 48-52.
2. Kasimova, Sarvinoz Sayfullaevna. "Transformation of phrases and its destructions." *Salud, Ciencia y Tecnología-Serie de Conferencias* 3 (2024): 740-740.
3. Saidova Maxsuda Abbasovna. XORIJIY TILLARNI O'QITISHDA PRAGMATIK KOMPETENSIYADAN FOYDALANISH AFZALLIKLARI// ILM FAN XABARNOMASI. 2024/11. -B.273-276
4. SAIDOVA MAKHSUDAKHON ABBASOVNA. TALABALARDA XORIJIY TILDA PRAGMATIK KOMPETENSIYAINING STRUKTURAVIY KOMPONENTLARINI SHAKLLANISHI// Научно-методический электронный журнал. Tilva adabiyot.uz 2024/5/1, Номер 9. - B240-242
5. Abbasovna, Saidova Makhsudakhon. "Die Entwicklung der pragmatischen Kompetenz durch Hörverstehen bei den Studierenden im DaF." *International Scientific and Current Research Conferences*. 2023.
6. Abdullayeva, M., & Maxmudova, M. (2022). IMPORTANCE OF LEGAL EDUCATION CHARACTERISTICS. *Science and Innovation*, 1(7), 1311-1314.
7. Djampulatova, N. M. (2021). COMMUNICATIVE DIFFICULTIES IN ENGLISH AND WAYS TO OVERCOME THEM. *Гуманитарный трактат*, (100), 10-11.

8. Fuzaylova, Nargiza Abdusamatovna. "USE TECHNOLOGY IN MATERIAL DESIGN, LESSON PROCEDURES, AND ASSESSMENT." INNOVATIVE DEVELOPMENTS AND RESEARCH IN EDUCATION 3.33 (2024): 141-143.

9. Джампулатов, Н. (2022). Эффективность и методы коучинга в обучении иностранному языку. Ренессанс в парадигме новаций образования и технологий в XXI веке, (1), 164-166.

10. Djampulatova, N. M. (2022). Chet tillarni o'qitishda couching usulining samaradorligi va uslublari.